

Petr Šabach: Putování mořského koně (úryvek)

Když dnes za Marií bouchly dveře, uvědomil jsem si nejasně, že tenhle zvuk si budu pamatovat celý život. Až do tohoto okamžiku jsem bral věci na lehkou váhu. Odjakživa jsem se spoléhal na vyšší moc, na deus ex machina, na něco, co se náhle zjeví a řekne „dost!“. Tak jako boží ruka zadržela Abraháma. Nestalo se nic. Zbylo jen to bouchnutí dveří. Definitivní. Pomalu jsem se od nich odvrátil. Nemá cenu se litovat. Na nočníku seděl Pepíno a v předklonu, hlavu mezi koleny, pozoroval barevné kostky pod sebou. Monotónně si pobrukoval kuvajtskou hymnu. Dlouho jsem se na něj díval a snažil se odhadnout, co mě v nejbližších chvílích čeká. V ruce jsem stále ještě držel pokyny, které mi Marie v rychlosti načmárala. Přičapl jsem k Pepínovi a láskyplně ho podrbal za uchem. Věnoval mi krátký pohled. Na těch pár vteřin, co se naše oči setkaly, jsme se oba mechanicky usmáli. Pak se Pepíno vrátil ke svým kostkám. Je to děťátko, je mu teplo, nikam nemusí, je tu s ním táta, hlad nemá – tak co? Mně je pětadvacet, je mi ze všeho trochu chladno, nikam nemůžu, protože jsem s Pepínem, žaludek se mi mírně svírá. Poprvé jsem se podíval na ten kus papíru od Marie. Nevypadalo to tak hrůzyplně. V podstatě jen pár bodů. Stálo tam, kdy mám připravit svačinu a oběd, kam zajít na procházku (několik alternativ), co mu mám obléknout, a to bylo tak všechno.

Moje heslo zní: Japonci děti nebijou! Chtěl bych být jako oni. Přisahal jsem si, že se budu po celou dobu řídit tímhle asijským obyčejem. Koneckonců se Pepíno jeví jako normální, zvládnutelné dítě. Řekl jsem mu: „Však my už to nějak přežijeme, co Pepku?“ Otočil se ke mně a řekl něco, co znělo jako „garáž“. Stále mi hleděl do očí. Pomyslel jsem si, jak krásně se dětem oči třpytí. Jsou neustále v jemném pohybu, v jakémsi čarovném chvění, vrhají kolem sebe milióny prasátek, ozařují všechno ponuré a šedivé kolem svým tajemným světélkováním. Pohládl jsem ho po hlavě. „Garáž,“ řekl Pepíno zřetelně. „Udělej garáž.“ Z očí mu zmizel úsměv a na pár vteřin se do nich nastěhoval jakýsi autoritativní zmatek. Šel jsem do kuchyně postavit oprýskanou konvici na plynový sporák. Zadíval jsem se přitom z okna. Venku se rodil krásný den. Na co si vlastně můžu stěžovat? Za chvíli půjdeme někam ven, budeme si povídat, dívat se kolem sebe, vyhřívat se na sluníčku, pak se najíme a tím taky nějaký ten čas zabijeme. Po obědě se natáhnem, a až se prospíme, tak si procházku zopakujeme. Pane bože, co je tohle za vědu? O takovém životě se mi možná nikdy ani nesnilo. Nemusíš mě litovat, Marie. Nechci ti bránit v kariéře – jen si piš svoje vědecké práce – a o nás se nestarej. Nalil jsem si vroucí vodu do šálku. Káva voněla. Miluju tyhle chvíle. Teprve po kávě do mě vstupuje energie a chuť k životu.

„Garáž,“ ozvala se Pepínova mantra. „Potom ji postavíme,“ řekl jsem. „Potom.“ Pepínovi se vzedmuly tváře. Partie kolem očí mu naběhly, jako by ho v těch místech někdo přifoukl. Nechtěl jsem riskovat scénu takhle brzy po ránu. Rychle jsem řekl: „Už jdem na to, ty kluku ušatá.“ Podal jsem Pepínovi ruku a smířlivě jsem dodal: „Postavíme garáž pro deset aut najednou.“ Dítě okamžitě splasklo. Jenže já jsem taky jenom člověk. Hladké svaly se neptají, co máte zrovna teď v plánu. Rychle jsem vklouzl na záchod. Víte, jsem do jisté míry pověřivý. Nenahánějí mi strach černé kočky, které vám kříží cestu, nebojím se potkat jeptišku, nevyhýbám se ani kanálům. Ale věštím. Věštím ze záchodové mísy. Přesně tak, jako jiný z kávového lógru. Vždycky poránu, neboť to je můj čas, postávám zamyšleně před mísou a snažím se dát význam všem těm roztodivným tvarům, asi tak, jako indiáni pozorovali znamení rozhozených kamínků. Za dveřmi se ozval příšerný křik. „Kafe,“ napadlo mě. Představil jsem si Pepína, jak zvědavě natahuje ruku a pak už jen ticho a sterilitu plastické chirurgie. Kálhoty na kotnících mi bránily v pohybu. Vyrázil jsem ven. Srdce jsem měl někde v krku a ruce se mi neovladatelně třásly. Křik okamžitě ustal. Pepíno si mě zvědavě prohlížel. „Garáž,“ řekl. Pomalu jsem se zklidnil. Opřel jsem hlavu o zeď a potom jsem spláchl. Neviděl jsem tím pádem svou věštbu pro první den s Pepínem. „Garáž,“ šeptalo dítě.

Postavit jakoustakous garáž z několika kostek by neměl být větší problém, řeklo by se. Jak se to vezme. Jsem pořád klidný, vyrovnaný, mladý muž.

Když jsme se přiloudali do parku, několik očí si nás pátravě prohlédlo. Vybral jsem si jedinou prázdnou lavičku, zastrčenou pod obrovským kaštanem. Pepíno přidřepil do pískoviště a začal pracovat. Rozhlížel jsem se kolem. Po pěti minutách mi bylo jasné, že nejméně polovina matek se zná. Tu druhou polovinu tvořily matky samotářky. A já. Byl jsem tu jediný muž. Některé maminky jsou hezké blondýnky v džínách, hodně mluví a hodně kouří, některé maminky jsou tiché a ušlápnuté typy. Pepíno pracoval na stavbě čehosi. Bylo by to klidné a příjemné odpoledne, kdyby mu jeden tlust'och pořád nebral jeho lopatku. Matka na něj volala: „Márty, dej to zpátky chlapečkovi! Je to fuj!“ Což mě udivilo, protože co je na naší lopatce fuj? Tvářil jsem se demokraticky a říkal jsem, že to nevadí, ale vadilo mi to - *silně mi* to vadilo. Proč neměl Márty svou lopatičku? Jinak se v parku nic mimořádného neudálo. Odchod z pískoviště - šestnáct hodin. Maminka Mártyho je moc hezká blondýnka.

Přišli jsme domů a pokračovali ve stavbě garáže. Nevěděl jsem přesně, co si Pepíno vysnil. Nebyl spokojen. Křičel: „Garáž!“ a měl v očích slzy. Marie se vrátila poměrně pozdě. Chtěl jsem jí to nejdřív vytknout, ale když jsem viděl, jak září a je šťastná, nechal jsem to plavat. Když Pepíno usnul, zkusil jsem štěstí. Marie mi říkala ty věci jako obvykle. Že myslím jenom na to a tak podobně. Bylo vidět, že to myslí spíš z legrace. Usnul jsem o půlnoci. Poslední, co mě před spánkem napadlo, bylo slovo *garáž*.

Dobrou noc, deníčku.

(Šabach, Petr: Šakalí léta. Pasek, Praha 1993, s. 97–99)

Šakalí léta

Byly zvláštní, tyhle padesátý, teplákový léta. Dá se říct, že moc kultury jsme neužili. Ani jsme po tom nijak neprahlí. Pod tím slovem jsme si většinou představovali něco tak nudného, jako byly výchovný koncerty. Tam jsme vždycky cucali citróny, jelikož to byla notoricky rozšířená fáma, že hudebníci, co hrajou žesťový nástroje, si naslintají do trumpet a lesních rohů a zhroutějí se a bude švanda. Pokud já vím, nikdy se to nestalo. Bylo mezi náma sice pár šplhounů, který se tvářili, bůhví jak je to strašně baví, a učitelky přivíraly oči, ale to bylo zhruba tak všechno. Gró se nudilo. Na gró to působilo jako dnešní repelent na komáry. Kašlali jsme z vysoka na velký umění a lesy smyčců, na zadumanost fagotu a melancholii harfy, a dokonce i na nezbednou skupinku smyčců, která, aspoň jak nám to tam tvrdil jeden chlápek, si věčně nedala pokoj a rozpustile odmlouvala base. Do háje. To byla ale nuda, tyhle muzikantský šarvátky! Kam se to všechno hrabalo na Bejbyho Hejbábrybá!

Vzpomínám si, jak mě jednou naši vzali na Dalibora a jak jsem tenkrát definitivně zahořknul na celou tu partu kolem opery. Seděli jsme v lóži a kolem samej plyš a samet a reostaty zhasly světla a já jsem si říkal, že se teda nechám bavit. A fakt jsem se snažil. Jenže tenhle Dalibor se nakonec projevil jako naprostej křapík, protože když už moh bejt venku z díry, mříže pře-pilovaný a jednu nohu v luftě, tak se najednou zarazil a začal o tý svý svobodě zpívat árii, jako že je zachráněnej a volnej. A stráže už dupaly na schodech, a on si pořád zpíval. No a když nám to všechno zapěl, tak se snažil vysoukat se ven, a vtom ho drapli. Co čekal, do pytle! Seděl jsem úplně zdcrcený a uvažoval jsem o tom, jak je možný, že je někdo takhle tupej.

Takže když se objevily první desky s rock'n'rollem, byli jsme z toho v úplným šoku. Tahle hudba nám šáhla po duši. Po nevzdělaný, nezoraný duši. Šla rovnou po nás a šimrala nás tak, že jsme za ní šli jak krysy za pišťalou. Nikdy předtím jsme neslyšeli ani pořádněj

džez. Byli jsme na to nepřipravený. Ve škole jsme zpívali národní písničky, v rádiu vyhrávala dechovka, a to nás teda fakt nijak nevodvazovalo.

A tak když jednoho dne přinesli Bejby s Bejbinou gramofon na kliku a záhadnou desku, chápal jsem, že se pro mě začíná něco obrovského. Stáli jsme kolem gramofonu a dívali se, jak to ty dva roztáčeli. Řádili při té muzice se lámali nohy v kolenou. A my, ten chumel kolem nich, hlavy vylepaný jak nějaký trestanci z teplákovejch ostrovů, jsme se pomalu dávali do pohybu taky. Poprvé v životě jsem se dobrovolně natřásal. Ta deska šla furt dokola. Trhali jsme ji na kusy, protože trhala na kusy nás. A když jsme byli v nejlepším, objevil se okrskář. Beze slova vzal desku do jedny ruky, druhou popad Bejbinu a odpochoďoval s ní domů. Stáli jsme ještě udeřchaný a smutně jsme se za nimi dívali. Bejby si hryzal spodní ret.

Jenže jeho to nezlomilo. Obstaral si někde jinou desku a spolu s ní i jinou cestu, jak ji pouštět, a klidně venku a klidně na plný pecky. A přitom tak, aby mu nikdo nemoh říct ani slovo.

■ Konaly se u nás každoročně proslulý poutě. Měli jsme to všichni za hum-nama. A lidi od kolotočů byli vždycky pro každou srandu, takže Bejby jim tu desku pučil, a pak už jsme všichni podupávali pod ampliónem, na kterým měl jeden ten světskej napsáno Filips, přesně tak, jak to tady píšu. Stáli tam často s Bejbym, kouřili, a on do něho hučel, ať mu tu desku prodá, ale Bejby jen kroutil hlavou. Nutil mu za ni fantastický poklady, lákal ho na takový špeky, kterejm bych například já jistojistě neodolal, ale namáhal se marně. A to nabízel i takový věci jako originál žvejkačky. V době, kdy se v nejlepším případě žvejkaly svíčky, a to ještě na pučovačku z pusy do pusy, to už něco znamenalo. Desku nedostal. A jak už to tak bejvá, tak ji prostě ukrad. Jednou už tam zkrátka nebyl. Tvrdil Bejbymu, že tu bude ještě tejden, a pak se sprostě zdejch.

Stáli jsme zoufalí kolem místa, kde byla včera maringotka, a nechápavě jsme čuměli do mokrého sněhu. Nikdy už jsem nezahlíd amplión Filips. Koukám po něm, kudy chodím, ale vím, že časy se změnily, že dneska už takhle naivní nikdo nebude. Ale nemůžu si pomoci, od té doby mám k týhle firmě averzi.

(Šabach, Petr: Šakalí léta. Pasek, Praha 1993, s. 97–99)